

Doplňěk k vycházce Kam-1 „... na běžkách na Sněžný vrch“

Středověká cesta do Moravan kolem kamene s křížem mohla fungovat už před 700 lety. Dnešní stále dobře patrná proláklina ukazuje, kde ještě v 60-tých letech min. století, až do zasypání v rámci polních úprav JZD, existovala hluboká rokle bývalého úvozu. Boží muka v těchto místech dle spolehlivého pramene postavil modřický farář Matyáš Herbst původem ze slezského Otmuchova r. 1604. Jejich dnešní podoba se však spíše jeví jako klasicistní novostavba (nejdříve 2. pol. 18. stol.) na místě zchátralého původního objektu.

Zmiňovaný starý kámen leží už na moravanském území a velice pravděpodobně nejde o hraniční, nýbrž o smírčí kámen, patrně pozdně středověkého stáří (od 15. stol. ?), kdy se tyto vesměs nedatované kameny začínají objevovat v hojném počtu. Obvykle byly vztyčovány u cest jako památník výjimečné události, často tragické a k jejich výskytu v širším okolí se příležitostně vrátíme.

místo budoucího kruhového objezdu

Použité podklady:

[mapy] - Český úřad zeměměřičský a katastrální - www.czuk.cz
 Laboratoř geoinformatiky Univerzity J.E.Purkyně - www.geolab.cz
 Ministerstvo životního prostředí České republiky - www.env.cz
 Austrian State Archive/Military Archive, Vienna
 [VKP] - Významné krajinné prvky v katastru Modřic - OŽP MÚ Šlapanice
 [rybník] - Štastná B., Chrlícké rybníky v předbělohorském období, Vlastivědný věstník moravský 33, 1981, s. 321-330.
 [kříže] - smircikrize.euweb.cz, www.smircikrize.cz
 [MIM] - mim.cemotel.cz/10-q1/primal/_album.htm - fotografie z vycházek

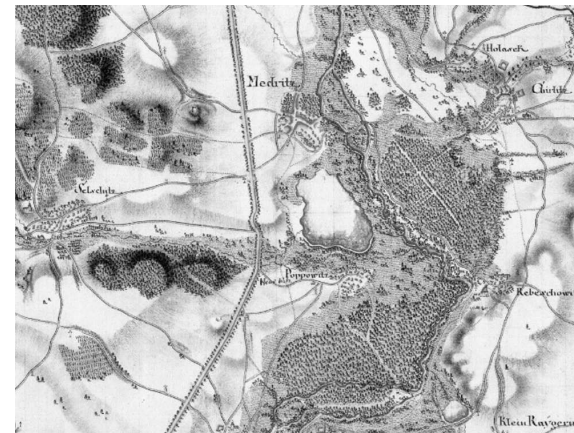
Autorské a redakční zpracování Vlastimil Čevela - mim.cemotel.cz/cevela.htm,
 spolupráce Zuzana Rouzková a Rudolf Procházka
 Grafická úprava a tisk: Poring a.s.

Kam v Modřicích

Inspirační prospektová edice pro občany a návštěvníky města,
 vyšlo jako samostatné oddělitelný dvojlist ve Zpravodaji Modřice č. 3/2010

... za historickým rybníkem k Primálu

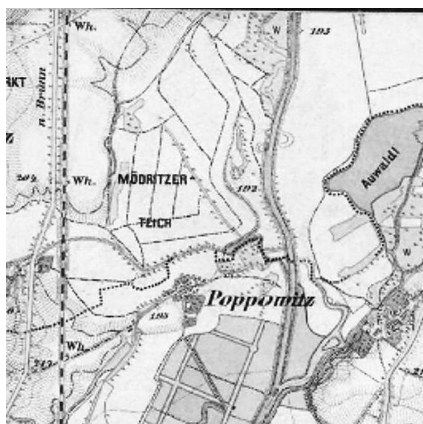
V řadě materiálů o Modřicích se zmiňuje rybník Primál, který je v evidenci odboru živ. prostředí na MÚ Šlapanice jako zvláště cenný VKP - tedy významný krajinný prvek. Jde o malý rybníček, ohraničený umělým náspem o rozloze necelých 0,6 ha a napájený vodou z nedalekého pramene. Předmětem ochrany je hnízdiště mokřadních druhů ptáků a rozmnožovací lokalita obojživelníků.

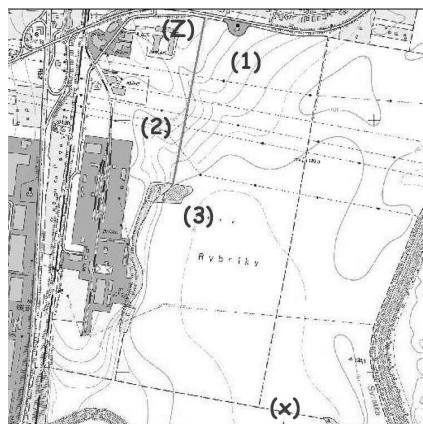
V 60-tých letech minulého stol. tam naše děti chodily v zimě bruslit a v létě se i občas vykoupat, pak postupně došlo k zabahnění a zarůstání. V polovině 90-tých let pak bylo realizováno odbahnění a vegetační úpravy, takže se opět objevila i vodní plocha - a jak dosvědčuje odhrabaný led, tak se tam letos také bruslilo.

Před 500 lety zde však začínal veliký rybník, jehož zakladatelem byl významný olomoucký biskup Jan Thurzo. Obvod rybníka lze snad přibližně předpokládat podél vrstevnice 190 m n.m. na výřezu z katastrální mapy dále, názorně pak ho ukazuje mapa I. voj. mapování z roku 1764-8 na této stránce. Vodu bral z Bobravy, takže docházelo ke sporům s obyvateli Popovic, kteří tuto říčku rovněž využívali pro zemědělské účely, hlavně k napájení dobytka. Rybník byl založen v roce 1517 nebo 1518 především jako chovný, pro tzv. jednorocní provoz s již vzrostlejší násadou. V roce 1786 pak byl z větší části zasypán, takže na novějších mapách se už nevyskytuje. Zůstalo po něm pojmenování „Rybníky“ pro místní polní trať a taky sníženina, jejíž velikost částečně naznačilo trvalé zatopení ještě měsíc po odeznění povodně v roce 2006.

Vycházka bude krátká, se začátkem a koncem u nové žluté administrativní budovy nedaleko benzinové pumpy na starší asfaltové cestě, rovnoběžné s obchvatem. Jediný způsob bezpečné pěší nebo cyklistické cesty sem je podchod u náhonu na východním okraji města, protože realizace kruhového objezdu při vyústění ulice Havlíčkovy je teprve ve stádiu přípravných jednání. Pokud však někdo bydlí např. v sídlišti „U hřiště“ nebo na Benešově či Komenského ulici a nemůže nebo nechce si cestu prodloužit o další 4 km, tak mu zatím nezbyvá, než riskovat nebezpečný přechod přes velice frekventovanou křižovatku. To je bohužel jedna z ukázek dědictví dřívějšího extenzivního rozvoje bez zájmu o přiměřené životní podmínky občanů.

III. vojenské mapování 1876-8

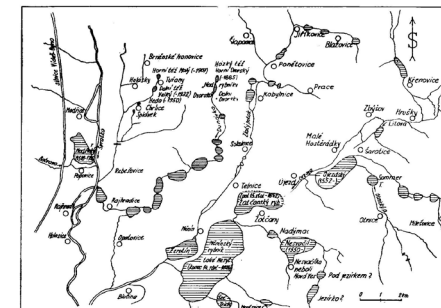
trasa na katastrální mapě

Z výchozího místa (Z) půjdeme po cestě přímo na jih. I když to na pohled tak nevypadá, nacházíme se v místech setkání několika historických epoch. Nalevo od nás směrem k nynější benzinové pumpě ve 2. století n.l. končil čtverec polního opevnění (1) dočasného tábora římských legií císaře Marka Aurelia, které pokračovalo až do dnešního sídliště „Za humny“. Asi 8 km před námi na terase „Cezavy“ kopce Výhon nad Blučinou bylo před 3 tisíci lety velice významné sídliště lidí doby bronzové a v době stěhování národů 5. století n.l. tam byl v bohatě vybaveném knížecím hrobě pochován barbarský vládce. Asi po 400 m, tam kde široce rozježděná cesta zahýbá doprava, se s využitím techniky 21. stol. naváží zemina ze stavby královopolského tunelu. Původně tam byla přírodní sníženina (2), kde také v době bronzové i později žili a byli pochováváni občané „tehdej-

ších Modřic“ - podrobnosti i o nedalekém sídlišti si ale povíme jindy. Momentálně (únor 2010) stavební úřad terénní úpravy zastavil (řeší se oprávněnost provádění), takže nás těžké nákladáky při vycházce neruší. Prostor navážky je dle územního plánu zemědělská půda a navážená zemina je dle certifikované laboratoře ekologicky nezávadná. Měnit krajinu obecně není dobré, ale vyrovnání prolákliny s povinným obnovením ornice se možná časem ukáže jako docela užitečná ochrana proti odnosu půdy při větších dešťových srážkách. Za dalších 300 m podél řídkého keřo-stromového porostu dojdeme k Primálu (3), odkud se pak také stejnou cestou vrátíme zpět k (Z).

rybníček Primál v zimě

rybníky v 16. století

před čárou stopa po opevnění (1)

zatopená plocha (x) v květnu 2006